

*Gezamenlijke uitgave
KNNV en IVN
in Noord West Overijssel*

Koppel

KNNV Koninklijke Nederlandse
Natuurhistorische Vereniging,
vereniging voor veldbiologie

KNNV Afdelingsbestuur
Postbus 171 8330 AD Steenwijk

Bankrek.nr: NL95INGB0001027674 t.n.v.
KNNV afd.
De Noordwesthoek Steenwijk.

Voorzitter en Redactiesecretaris

Ton Bode, 0521 512074
voorzitter@noordwesthoek.knnv.nl

Secretaris Thijs Krösschell, 0521 795081
secretaris@noordwesthoek.knnv.nl

Tweede secretaris Tilly Berkenbosch,
0513 688463
tilly.berkenbosch@planet.nl

Penningmeester en ledenadministratie
Annette Bos, 06 51387138
penningmeester@noordwesthoek.knnv.nl

Bestuurslid Emile de Leeuw,
0561 477880
1awfs@xs4all.nl

Bestuurslid Greet Sanderse
greet.sanderse@home.nl

Bestuurslid vacant

Waarnemingen Ton Bode,
0521 512074
ton.bode@planet.nl

IVN Vereniging voor natuureducatie en
duurzaamheid.

IVN Afdelingsbestuur
Postadres Havezatherweg 5
8066 PB Belt-Schutsloot

Bankrek.nr: NL45INGB0000342784 t.n.v.
IVN afd. Noordwest Overijssel Steenwijk

Voorzitter Rian Hoogma
Binnenpad 44 8355 BS Giethoorn
0521 362279
jagerhoogma@hotmail.com

Secretaris Lute Nederhoed
Havezatherweg 5 8066 PB Belt-Schutsloot
038 3866589
ivn-secr@solcon.nl

Ledenadministratie Lyda Feenstra,
de Hilde 4, 7948 DS, Nijeveen
0522 251098
lydafeenstra45@gmail.com

Tweede secretaris Roely Luyten
Het Eenspan 6 8332 JG Steenwijk
0521-523740
r.luyten@home.nl

Penningmeester Maarten Punt
Venebosweg 2 Ossenzijl 8376 EN
0561 851393
puntm@casema.nl

Bestuurslid Henk Mulder,
Oudeweg 97, 8376 HS Ossenzijl
0561 477574
henkmulder525@gmail.com

Bestuurslid Els Heibrink
Kampstraat 47 8331 GC Steenwijk
0521 510211 06 57187354
elsheibrink@hotmail.com

Werkgroepen KNNV en IVN overzicht coördinatoren

KNNV

Vogelwerkgroep Vacant

Weidevogelbescherming Ynske Ypma
tel. 0521-360921
ynskeypma@home.nl

Wintervoeding Jaap de Jong
0521 362389

Plantenwerkgroep Candida v Wirdum
0521-521106
candida@jolicoeur.nl

Vlinderwerkgroep Gerrit Padding
0521 516771
gerritpadding@hotmail.com

Geologiewerkgroep Wim Brussee
0521 516373
krebberbrussee@hetnet.nl

Werkgroep Wolterholten Ernst J.Kleis
0521 513845
ej.kleis@hetnet.nl

Lezingen Theo van de Graaf
0521 587345
tvandegraaf@home.nl

Excursies Saskia Holleboom en Hugo Hemelrijk 0521 850963
saskia_holleboom@hotmail.com

Natuur en milieuplatform Henk Plat
0561 452117
henk.plat@planet.nl

Websitebeheer Emile de Leeuw
0561 477880
webmaster@noordwesthoek.knnv.nl
Website
www.knnv.nl/noordwesthoek

Contributie en lidmaatschap
KNNV leden € 32,50
KNNV huisgenootleden € 17,50
NWH en NWH huisgenootleden € 15,00
(nieuwe NWH leden niet meer mogelijk)
De contributie moet voor 1 maart ontvangen zijn. Opzegging schriftelijk voor 1 november opgeven aan de ledenadministratie

IVN

Excursies en gidsen Els Heibrink
0521 510211 06 57187354
elsheibrink@hotmail.com

Cursussen Lucille Keur
0561 477574
lkeur@hetnet.nl

Vogels Albert Steenbergen
0521 513547
alb.steenbergen@hotmail.com

PR Jan Feenstra, Nijveen
0522 251098 06 53116070
janfeenstra46@gmail.com

Natuurkoffers contactpersoon
Gerry Teurlinckx
0521 513495
gerryteu@ziggo.nl

Werkgroep Jeugd natuurclub De Weerribben
Wieke Nijland contactpersoon
0522 244766
janenwieke88@gmail.com

Websitebeheer Louis Volkers
0521 521377
ivn.nwo.web@gmail.com

Website
www.ivn.nl/afdeling/noordwestoverijssel

Contributie IVN € 18,50 per jaar
Leden ontvangen het blad "Koppel" en "Mens en Natuur", tijdschrift van het landelijk IVN.
Donateur kan iedereen worden, die geen werkend lid kan of wil zijn, maar wel het verenigingswerk wil steunen: bijdrage € 18,50 incl "Koppel"
Huisgenotenlid bijdrage € 5,00
Beëindiging van het lidmaatschap IVN Noordwest Overijssel, via schriftelijke opzegging bij het secretariaat van het IVN voor 1 november van het lopende jaar.

INHOUD:

Blad 2.....	van de redactie
blad 3.....	van de voorzitters
blad 5.....	uit het IVN bestuur
blad 6.....	ter nagedachtenis
blad 8.....	column
blad 9.....	IVN ledendag
blad 9.....	wandeltip brandemeer
blad 13.....	natuurwandelingen
blad 14.....	rubriek hulp gezocht rubriek aandacht voor..
blad 18.....	rubriek terugblik
blad 24.....	fotowedstrijd vogelgroep IVN
blad 26.....	activiteiten IVN - KNNV.
blad 32.....	agenda

“Koppel”, jaargang 4 , nummer 3, derde kwartaal 2016.

Natuurtijdschrift “Koppel” is een gezamenlijke uitgave van de KNNV en het IVN.

Redactie : Adrie Janne Westerneng

Vormgever : Gijs Westerneng

Drukwerk: drukkerij Hovens Grève BV te Steenwijk

Foto's voorpagina: Weidebeekjuffer door G.Houtschild Roerdomp door

J.Steenbergen Veensluisje en Kleinhoefblad door T.de Graaf Gevlekte smalboktor

door T. Bode en de Vos door L.Pit

Belangrijke informatie voor het aanleveren van kopij:

graag op A5 formaat, via de mail en als platte tekst (zonder opmaak).

geen pdf bestand, foto's op een apart bestand.

Het volgende nummer verschijnt per 1 oktober 2016.

Kopij hiervoor graag voor 1 september

Redactieadres Schoolstraat 27 8371 WJ Scheerwolde.

E-mail redactiekoppel@gmail.com

Van de redactie

De temperatuur in huize Westerneng loopt hoog op. Er is een nieuwe Koppel in de maak. Beiden zitten we achter ons "geliefde" scherm. Gijs op kantoor en ik in de kamer. Ik bekijk de ingekomen mails op mijn nieuwe

programma. Een ingekomen mail krijgt dan ineens een enorm aanhangsel van reactie op reactie, wat het overzicht bemoeilijkt. Ik word daar niet blij van. In tegendeel. Het wordt er alleen maar ingewikkeld van. De ene mail komt en de andere gaat blijkbaar. Zomaar gedeletet? En waarom sturen Els en Saskia nou die agenda niet door! Ik kan hem maar niet vinden. Dan komt het verlossende telefoontje! Ton is met vakantie en dus mag ik zelf de agenda maken! Natuurlijk, is ook zo. En waarom weet Jan niet meer, welke kleinigheidjes hij heeft veranderd? Maar eigenlijk ben ik aan vakantie toe. Even om de hoek kijken, wat daar gebeurt! Gijs zit in alle rust naar zijn scherm te kijken. Een bonte verzameling van meertjes, mossen en molentjes, van vogels, vossen en vleermuizen en de rest wat groeit en bloeit, kijkt de vormgever vrolijk aan. Welke foto hoort er nu bij welk mailtje, en waar is nou die boktor gebleven? Ik ren weer gauw terug naar mijn eigen scherm. Te veel prikkels. Al hoewel: samenwerken, je ontkomt er niet aan. Ik weet nu al, dat we elkaar vanaf 1 juli liever even niet tegenkomen. Zo, dat was een kijkje achter ons scherm. Wat hebben we er met elkaar van gemaakt? Kijk zelf maar. Ik moet het kort houden.

Adrie-Janne

Van de voorzitters.

Een woord vooraf

Volop zomer, dat is wat we voelen vandaag, 6 mei 2016. De late start van het voorjaar voelt echt als de vroege start van de zomer. Iedere keer opnieuw verbazen wij ons erover, dat de zon zoveel met je doet en dat zij zo een belangrijke rol speelt, want wat wij ook organiseren aan excursies, buitenfestivals, “Slootjesdagen” en deelname aan “Over het hek”, met mooi weer is succes verzekerd.

Natuurlijk weten wij als natuurvrienden dat we de regen nodig hebben om alles te laten groeien, maar toch willen wij allemaal het liefst zonneshijn. Ook wij krijgen altijd enorm veel energie van die zonnestrallen en merken de positieve kracht die daar vanuit gaat. En met die vele positieve gedachten schrijven we ook dit voorwoord. Er gaat zoveel goed, maar je moet wel je best doen om het te kunnen zien. In de laatste zes weken stonden er boeiende artikelen in kranten en tijdschriften. Een tiental hebben we bewaard en liggen nu op het bureau. Het is moeilijk kiezen en daarom geven we alleen de koppen even weer: “Smogblog uit Peking”, “Een ganzenexplosie valt op, de veldleeuwerik die verdwijnt zien we niet”, “Stop de extra natuurbeleving”, “Begaan met dieren, van koe tot kakkerlak”, “Een standbeeld voor de veldmuis”, “Algehele angst voor exoten bleek niet op zijn plaats”, “Invoer jachttrofeeën wordt verboden”, “Wandelingen voor alleenstaanden” en “Aantal vogelaars neemt hand over hand toe”. U ziet dat het vooral de positieve berichten vanuit de natuur zijn die ons aanspreken. Het aantal zaken dat wel goed gaat, daar willen wij ons aan optrekken, want daar krijgen we energie van en we hopen dat jullie dat ook zo beleven.

Het echte excursieseizoen, het voorjaar is weer begonnen met een fantastisch programma dat door KNNV en IVN in elkaar is gezet. Voor de verscheidenheid in het aanbod verdienen de excursiecoördinatoren alle lof en het is fijn te ervaren dat de excursies, wandelingen en fietstochten bij de leden in goede aarde vallen. De nachtegalenexcursie van begin mei had met 16 deelnemers een goede opkomst. De 6-8 nachtegalen die zich in het uur dat de excursie duurde lieten horen, gaven de deelnemers het gevoel dat het voorjaar er echt was. Samen buiten zijn en samen de natuur beleven is een van de doelen die onze verenigingen nastreven. Het uitwisselen van kennis op divers veldbiologisch terrein is daarbij

natuurlijk het uitgangspunt. KNNV en IVN mogen zich gelukkig prijzen met leden die op velerlei terrein hun steentje bij kunnen en willen dragen. Want 'de natuur is een breed terrein', zodat het voor één persoon ondoenlijk zal zijn om alles te weten. Het is leuk om je te verdiepen in het onderwerp dat je het meest aanspreekt. Of dat nu vogels, planten of insecten zijn, of de materie van de geologie, dat maakt niet uit. Wat de contacten onderling erg leuk maakt, is dat je ook eens kennis maakt met die veldbiologische terreinen, waar je (veel) minder thuis in bent. Er hangt immers veel met elkaar samen in de natuur. Planten etende zoogdieren kunnen niet zonder planten en waar zouden insectenetende vogels zijn als er geen insecten zouden vliegen, lopen of rondkruipen. De Engelse term 'creepy crawls' dekt de lading voor veel enge beestjes. Maar wat is eng, als je door het kennen van de leefwijze van soorten, waardering op kan brengen voor hun bestaan. Bij de interessante onderwerpen zat het voorbeeld "Begaan met dieren, van koe tot kakkerlak". Bij koeien kan iedereen zich voorstellen dat ze aaibaar zijn voor ons mensen. De kakkerlak heeft een wat dubieuzere naam, die vooral te danken is aan de overlast die sommige soorten uit (sub-)tropische landen in onze gebouwen veroorzaken. Maar de enkele Nederlandse soort, die buiten in bos en veld leeft, doet daar niet aan mee. Hij heeft binnen onze gebouwen niets te zoeken en is voor ons daarmee ook een aaibare soort. En dat is weer zo een ervaring uit de natuur in eigen land. De besturen wensen alle leden een fijne natuurbeleving toe, al dan niet in verenigingsverband. En voor de kampeerders onder ons: de kampeervakanties van de KNNV zijn erg gezellig en door met elkaar binnen of buiten Nederland op pad te gaan, worden veel ervaringen op natuurhistorisch gebied gedeeld. Ook voor IVN leden staan deze kampeervakanties open. Kijk maar eens naar de mogelijkheden op de website van de landelijke KNNV. En voor wie nog op vakantie gaat of in de omgeving er een dagje op uit trekt: wij wensen jullie veel positieve en verfrissende ideeën toe.

door Rian Hoogma en Ton Bode

UIT HET IVN BESTUUR.

door Jan Feenstra

Ook in de afgelopen tijd kwam het bestuur maandelijks bijeen. Nadat de al een jaar vrij beschikbare bestuursvacature tijdens de op 14 maart gehouden algemene ledenvergadering is ingevuld, bestaat het bestuur nu weer uit het gebruikelijke aantal van zes personen. Opmerkelijk is dat het aantal vrouwen en mannen in het bestuur evenredig is vertegenwoordigd. Het nieuw gekozen bestuurslid Roely Luyten zal volgend jaar de aftredende en niet herkiesbare secretaris Lute Nederhoed opvolgen. Zij heeft dus ruimschoots de tijd zich op deze taak voor te bereiden.

Toekomst Nationaal Park

Voorzitter Rian Hoogma heeft namens IVN deelgenomen aan een breed overleg, zeg maar een soort brainstormsessie, over de toekomst van Nationaal Park Weerribben-Wieden. In het voor dit doel gevormde kernteam waren vertegenwoordigingen aanwezig van de gemeente Steenwijkerland, de provincie, Nationaal Park, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Waterrijk, plaatselijk belang Giethoorn, Sint Jansklooster, Vollenhove en Zwartsluis, horeca, een reclamebureau en nog enkele andere deelnemers. Dit overleg zou nog worden gevolgd door een evaluatiebijeenkomst met als uiteindelijk doel een aan de gemeenteraad van Steenwijkerland voor te leggen voorstel over de toekomstige naam en positionering van het nationale park. Het bestuur vond unaniem dat de inbreng van IVN Noordwest-Overijssel beperkt moet blijven tot de corebusiness van onze vereniging, namelijk “educatie”. Het geven van voorlichting over de natuur in de breedste zin van het woord met het doel meer mensen hierbij te betrekken, is en blijft de voornaamste doelstelling van IVN. Vlak voor het ter perse gaan van deze editie van “Koppel” werd bekend dat door het kernteam aan de gemeenteraad van Steenwijkerland wordt voorgesteld de naam van het nationaal park ongewijzigd te laten. Als dit voorstel wordt overgenomen blijft de naam dus Nationaal Park Weerribben-Wieden. Een goede zaak. Wordt ongetwijfeld vervolgd.

Verder sprak het bestuur over de activiteiten van onze vereniging in de komende maanden, zoals de diverse natuurexcursies en de IVN-ledendag op 1 oktober. Over deze zaken wordt afzonderlijk in “Koppel” gepubliceerd, zodat daaraan in deze rubriek geen nadere aandacht hoeft te worden besteed.

Tot zover deze berichtgeving. Opmerkingen en suggesties zijn van harte welkom. In het oktobernummer van “Koppel” leest u de volgende aflevering. Tot die tijd kunt u voor nieuws over het IVN en voor allerlei natuurweetjes terecht op www.ivn.nl/afdeling/noordwest-overijssel of op www.facebook.com/ivn noordwest-overijssel.

TER NAGEDACHTENIS AAN JAAP SNOEIJER

Op dinsdag 17 mei Overleed Jaap Snoeijer. Hij werd 71 jaar. Onder grote belangstelling vond de uitvaart plaats in Steenwijk op zaterdag 21 mei.

door Piet Hein Klip

Veel heb ik met Jaap Snoeijer opgetrokken. We hebben dus heel wat tijd samen gedeeld. Dit alles met dezelfde passie en voor hetzelfde doel: "de natuur". We gingen ervoor!

Zes jaar lang, gelijk aan twee bestuursperiodes, maakten wij deel uit van het bestuur van IVN Noordwest-Overijssel. Hoe we hier terecht kwamen? Mij werd tijdens een algemene ledenvergadering van genoemde afdeling gevraagd zitting te nemen in het bestuur. Op dat moment waren er twee vacatures. Omdat ik er net twee bestuursperiodes op had zitten in het IVN-bestuur van afdeling Amersfoort en omstreken, had ik niet zoveel trek in een nieuwe bestuursfunctie. Maar Jaap bleef aandringen.

"Je moet het doen Piet Hein", zei hij meer dan eens. Om er vanaf te komen, zei ik hem dat ik het wel wilde doen, maar dat hij dan zelf de andere openstaande vacature maar moest invullen. En hij deed het! En zo kwam het dat wij samen in het bestuur terecht kwamen. Jaap was eerst bestuurslid en later penningmeester. Hij kweet zich uitstekend van deze taak. Jaap wist wat hij wilde en voerde ook diverse veranderingen door. Helaas moest hij een tijd verstek laten gaan, omdat bij hem darmkanker was geconstateerd. Hij werd met succes geopereerd en zo snel als maar enigszins mogelijk was, keerde hij terug op zijn post. Hij was er weer helemaal!

Wat hem ook zeer na aan het hart lag, was de vogelgroep van IVN, zeg maar een soort verlengde vogelcursus. Samen met enkele anderen gaf hij enkele jaren leiding aan deze groep en mede door zijn toedoen was er sprake van een familiale sfeer, waarbij "genieten" de boventoon voerde. Ruim een halfjaar geleden kreeg Jaap te horen dat hij longkanker had en hij ging er helemaal voor om zoveel mogelijk reservetijd te winnen. Zelfs tussen de behandelingen door nam hij deel aan de activiteiten van de vogelgroep tot nog vlak voor zijn overlijden. Hij gaf zelf duidelijk aan dit zo te willen.

Ongeveer elf jaar was Jaap via de vereniging Natuurmonumenten nauw betrokken bij het vogels tellen voor Sovon Vogelonderzoek Nederland. Samen hebben we heel wat mooie waarnemingen gedaan. Zo hebben we eens tijdens een nachtelijke telling

het noorderlicht mogen aanschouwen..... prachtig! Een andere keer werden we verrast door een komeet. Jaap genoot intens van dit soort dingen en kon er zelfs geëmotioneerd door raken. Dat was Jaap ten voeten uit! Natuurbeleving ten top! Jaap werkte mee aan tal van activiteiten voor zowel IVN en KNNV als SBB en Natuurmonumenten.

Ook privé ontmoetten we elkaar regelmatig, waarbij veel gezellige momenten ons deel werden! Dat hij vier dagen voor zijn overlijden nog de voltrekking van ons burgerlijk en kerkelijk huwelijk heeft bijgewoond, heeft Corrie en mij diep geraakt.

Jaap is er niet meer en dat doet pijn. Je was een GOED MENS die in alles meeleeft en die voor iedereen klaarstond. Wij zullen je missen, maar niet vergeten! In onze herinnering leef je voort! Bedankt voor alles wat je voor ons hebt gedaan. Sietske, kinderen, kleinkinderen en overige familie wensen wij heel veel sterkte!

Tuk, 23 mei 2016.

hart voor
huis en tuin

UNIVÉ
VERZEKERINGEN

Univé Noord-Nederland
Regio Assen - Assen/Burke, nr. 093 34711 Assen, Jan Steenstraat 1
Regio Breda/Breda-regio - Assendreef/Burke, nr. 020 1218101 Breda, Nieuweweg 3
Regio Hasselt - Hasselt/Burke, nr. 0223 20 88 31 Hasselt, Lintmolen/Springerlaan 20-21

www.unive.nl

COLUMN

door Adrie-Janne

Weggeweest

Het is volop vakantietijd. Een geslaagd onderwerp dus. Ik ben al weer terug van weggeweest. Een busreisje gemaakt door het zuidwesten van Engeland, samen met mijn oudste dochter. Het begint al goed. Vroeg opstaan en slecht weer. Maar afspraak is afspraak, we gaan. Het kan alleen maar beter worden. En dat was ook zo! Elke dag een beetje warmer. De meeste mede - passagiers hadden te warme kleren bij zich. We mochten weg met de VIP bus van de KNVB, een groot donkerblauw gevaarte met een enorme oranje leeuw erop. Dat zorgde daar voor de nodige consternatie. We werden met gejuich ontvangen en camera's klikten. Wat bleek nu? Die bus was 14 meter lang en ook nog eens veel te breed voor een tripje door de country. De weggetjes zijn daar heel smal en aan weerszijden heb je dan stenen muurtjes of een enorme heg staan, dus uitwijken? No way! Het zorgde dan ook voor boze gezichten van de plaatselijke bevolking. Wie vindt dat nou leuk, als je door een chauffeur uit de pub achter je pilsje vandaan getrokken wordt, en te horen krijgt dat je onmiddellijk je "car" van de hoek van de straat moet halen, omdat die bus er langs moet! Daar hoorden geen bussen! Omdat dit alles tot vertraging leidde, zaten we wel erg lang in de bus. Dat werd een "strak" programma. De bus in, de bus uit. Niet te lang rondkijken, maar over een uur weer bij de bus, op weg

blad 8

naar het volgende onderdeel. Toch maar niet, want dat is wel erg ver weg van het hotel, en die wegen vertrouwen we niet meer. Laten we maar gauw terug gaan, dan zijn we misschien nog op tijd voor het eten!

Gelukkig hadden we een humoristische

chauffeur, die al veertig jaar in het beroep zat, en de sfeer bleef prettig. Heel veel beleefd in een week. Niet te kort. Heel fijn, om terug te gaan. Op een afstandje naar je situatie thuis kijken kan geen kwaad. Gijs staat me weer op te wachten bij de halte en thuis vieren we feest met een wijntje. Terug bij mijn eigen stukje Engeland. De heg is weer gegroeid, het gras bij de burens lijkt minder groen. Ik loop weer door mijn eigen vertrouwde "flowergarden", een lijster zingt ons toe vanaf het hoogste puntje van de boom en morgen gaat het weer regenen. Net zo onvoorspelbaar als Engeland.

Koppel juli 2016

LUNCHEN BIJ DE VOORZITTER

IVN-LEDENDAG 2016 IN GIETHOORN

De jaarlijkse ledendag van IVN Noordwest-Overijssel vindt dit jaar plaats op zaterdag 1 oktober en wordt gehouden in Giethoorn. Hoewel het programma nog grotendeels moet worden ingevuld, ziet het er in grote lijnen als volgt uit:

- 10.00 uur: Ontvangst met koffie in de verkoopboerderij "Bodelaeke", Jonenweg 5 in Giethoorn. Hier krijgen we onder andere te horen hoe het Bodelaeke-project tot stand is gekomen.
- 11.00 uur: Buiten een kijkje nemen en vervolgens per fiets of wandelend een excursie maken door het natuurgebied.
- 12.30 uur: Lunch ten huize van de voorzitter, Binnenpad 44 in Giethoorn.
- 14.00 uur: Afsluiting.

Zodra het definitieve programma vaststaat, ontvangt u daarover nadere mededelingen.

Wandeltip Brandemeer, 4 of 6 km
door Theo van de Graaf

Startpunt:

Een aardige route naar het startpunt gaat via Oldemarkt en Ossenzijl. Rijdt door Ossenzijl en ga direct na het laatste huis rechtsaf, burgemeester Van der Veenweg. Blijf deze weg steeds volgen. Rijdt door Spanga, Scherpenzeel en Munnekeburen. Kruis na Munnekeburen de Helomavaart en ga 200 m na de brug linksaf. Je rijdt nu op de Oude Maden. Na 1,5 km maakt de weg een bocht naar rechts. Op 1 km na de bocht zie je links een

koppel juli 2016

Alle IVN-leden worden van harte uitgenodigd deze ledendag bij te wonen. U kunt zich per mail of telefonisch tot uiterlijk woensdag 28 september aanmelden bij voorzitter Rian Hoogma, e-mail jagerhoogma@hotmail.com, telefoon 0521-362279.

Wilt u bij uw opgave ook eventuele dieetwensen aangeven?

De kosten voor deze dag bedragen € 7,50 per persoon. Hierbij zijn alle genoemde zaken en ook de nog niet genoemde zaken inbegrepen. Het bedrag

kunt u overmaken op rekeningnummer NL22INGB0003963529 ten name van H.V.E. Hoogma onder vermelding van ledendag 2016. Na ontvangst van uw betaling is uw opgave definitief.

Kom allemaal! Dan maken we er een gezellige dag van. En u bent toch ook nieuwsgierig naar wat de voorzitter ons gaat voorschotelen?

blad 9

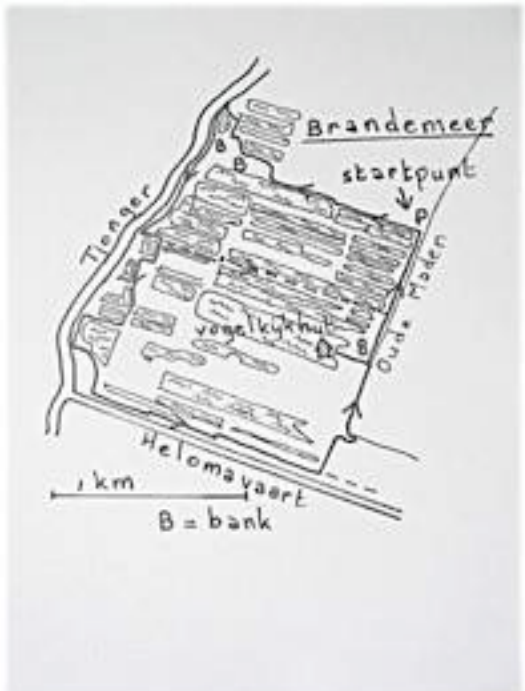
schuurtje met een rood pannendak. Hier is een parkeerplaats, ons startpunt.

Routebeschrijving:

Je kunt de route in twee richtingen lopen. De lange route is in één richting aangegeven met rode bordjes op paaltjes. Je loopt dan rond met de wijzers van de klok mee. Als je hiervoor kiest, let er dan op dat je bij knooppunt 82 (paaltje wandelnetwerk) rechtsaf gaat. De rode route maakt namelijk deel uit van een veel langere route die ook door de Rottige Meente voert. Ga je linksaf, dan kom je uit in de Rottige Meente.

Ik beschrijf de route in tegengestelde richting, dus tegen de wijzers van de klok in. Ik geef aan deze richting de voorkeur, omdat het mooiste en meest vogelrijke deel van de route dan het eerst komt. Verder geef ik alleen in deze richting aan hoe je de route kunt bekorten tot 4 kilometer. Nadeel van deze richting is, dat je tegen de achterkant van de routepaaltjes aankijkt. Toch verdient het aanbeveling de routepaaltjes in de gaten te houden. Ze geven een extra houvast naast de routebeschrijving en het kaartje.

a. We starten de wandeling met een bezoekje aan de schuur. Dit gebouwtje is een voormalige botenloods die nu dienst doet als informatieschuur over Brandemeer (1). Aan de wanden hangen borden met veel informatie over het gebied. In een van de borden bevindt zich een klein ruitje, waar doorheen je in het broedseizoen de boerenzwaluwen van zeer dichtbij op het nest kunt zien zitten. Helaas is het glas nogal vuil. We lopen over het Bokploegpad (2) in de richting van de Tjonger. Na ruim 1 km gaan we bij het bordje "Sluis" even linksaf om het oude veensluisje (3) te bekijken. Deze omgeving is rijk aan vogels. Ik zag er visarend, roerdomp, torenvalk, nonnetje, pijlstaart, wintertaling, smient enz. In het voorjaar kun je er koekoek, rietzanger, kleine karekiet, snor, bosrietzanger en rietgors horen. We vervolgen onze weg over het fietspad. Naar rechts hebben we uitzicht op petgaten waar vooral in de winter

allerlei soorten eenden te zien zijn.

b. Bij de Tjonger gaan we linksaf. We lopen over een grasdijk langs de rivier. Na 800 m maakt het pad bij een huisje een scherpe bocht naar links. Op 150 m na de bocht komen we bij een driesprong. Op dit punt kunnen we kiezen. Wie de korte route wil lopen gaat rechtdoor. Lees dan verder bij c. Wie

kiest voor de lange route gaat rechtsaf. Lees verder bij d.

c. Blijf over het brede pad lopen. In het petgat aan de rechterkant worden in het broedseizoen vlotjes gelegd waarop zwarte sterns kunnen broeden. Je kunt ze hier goed bekijken. Het pad maakt een slinger en gaat over een houten brug. Op 800 m na de brug kom je bij de verharde weg. Ga voor het hek linksaf en loop terug naar de parkeerplaats. Je kunt er ook voor kiezen nog even rechtsaf te gaan en bij het witte bruggetje opnieuw rechtsaf. Je komt dan na 400 m uit bij een vogelkijhut. Links van het pad naar de hut groeit veel gagel.

d. In het petgat links worden in het broedseizoen vlotjes gelegd waarop zwarte sterns kunnen broeden. Na 100 m rechtsaf en na 75 m linksaf. We passeren nu drie plassen aan onze rechterhand. Na de derde plas rechtsaf. We lopen voor driekwart om de vierde plas heen. Nadat we deze plas achter ons hebben gelaten, blijven we op het dijkje lopen. Bij een splitsing houden we rechts aan. We passeren een routepaaltje en blijven op de dijk lopen. Op 10 m na het routepaaltje maakt de dijk een scherpe bocht naar links. We blijven nog even op de dijk lopen zodat we ook uitzicht houden op de Helomavaart rechts. Links van ons bevindt zich een helofytenfilter (4). Na 300 m maakt de dijk een slinger. Hier gaan we linksaf en bij het routepaaltje meteen weer rechtsaf. Na 350 m maakt het pad een slinger naar links, maar we gaan meteen weer rechtsaf. We lopen 500 m langs een brede sloot met helder water en allerlei water- en moerasplanten. Na 500 m zijn er twee dammen over de sloot. Bij de tweede dam gaan we linksaf.

e. Na 200 m komen we voor een ijzeren hek. Tien meter voor dit hek gaan we rechtsaf en na enkele tientallen meters linksaf een bruggetje over. Op de verharde weg linksaf. We volgen deze weg tot we uitkomen bij een wit bruggetje dat leidt naar een vogelkijhut. Links van het pad naar de hut groeit veel gagel. Terug van de vogelkijhut gaan we voor het bruggetje linksaf. Over een grasdijk lopen we naar de

parkeerplaats.

1. Brandemeer. Het natuurgebied Brandemeer bestaat uit twee delen. Tijdens de wandeling lopen we door het zuidelijke deel. Iets noordelijker ligt nog een deel, dat echter niet toegankelijk is. Dit noordelijke deel bestaat uit een meertje dat omringd wordt door rietvelden. Dit meertje is het Brandemeer, waar het gehele gebied naar genoemd is.

2. Het Bokploegpad heeft zijn naam te danken aan een verzetsgroep uit de tweede wereldoorlog. De Bokploeg bestond uit zes mannen die in oktober 1944 in een gecamoufleerde woonbok (boot) ondergedoken zaten. De “Bok” lag in een van de petgaten in het Brandemeer. Vanuit die woonbok hebben verscheidene wapentransporten plaats gevonden.

3. Veensluisje. In de tijd van de vervingen waren langs Linde en Tjonger veel veensluisjes te vinden. Elke veenbaas bezat zijn eigen sluisje. Ze dienden om de afvoer van turf per boot mogelijk te maken. Vele sluisjes zijn in verval geraakt en verdwenen door gebrek aan onderhoud. In de Helomapolder langs de Linde bevindt er zich nog een en hier langs de Tjonger. Het bijzondere van deze sluisjes is hun eenvoud. Ze bestaan eigenlijk uit niet meer dan een stukje vaart dat door twee deurpartijen afgesloten kan worden. De “wanden” van de kolk bestaan uit dijkes die met gras begroeid zijn, vandaar de benaming “groene kolk”. Het sluisje in Brandemeer is in 1997 gerenoveerd door scholieren.

4. Helofytenfilter. In de oorspronkelijke situatie waren de laagveenmoerassen langs de Tjonger laag gelegen. Dat had tot gevolg dat kwelwater, afkomstig van het hoger gelegen achterland, in het moeras omhoog kwam. Dit kalkrijke en schone water maakte een bijzondere plantengroei mogelijk. Later werden de omringende gronden in cultuur gebracht. Ten behoeve van de landbouw werd de waterstand zo laag mogelijk gehouden. Dit had een omkering van de natuurlijke situatie tot gevolg. Het waterpeil in het moerasgebied kwam hoger te liggen dan in het omringende landbouwgebied, waardoor het water nu ondergronds wegvloede uit het moeras. Uitdroging van het moeras dreigde. Om dit tegen te gaan wordt nu water vanuit de Tjonger ingelaten. Dit gebiedsvreemde water heeft niet de kwaliteit van het vroegere kwelwater, het is in tegendeel nogal vervuild. Daarom wordt dit gebiedsvreemde water eerst door een helofytenfilter geleid voordat het het achterliggende moeras mag instromen. Helofyten zijn moerasplanten. Een helofytenfilter is een aangelegd moerassysteem van o.a. riet, lisdodde en mattenbies. Een dergelijke vegetatie functioneert als een filter voor de zuivering van oppervlaktewater. Met dit filter

worden vooral stikstof en fosfaat uit het water gehaald en opgeslagen in de planten. Het helofytenfilter bevindt zich in de hoek die gevormd wordt door de Tjonger en de Helomavaart.

Natuurwandelingen door Theo van de Graaf

Voel je wat voor een maandelijkse natuurwandeling in klein gezelschap op een vaste dag in de maand? Dan is dit misschien iets voor je. Mijn plan is om op elke eerste maandag van de maand een natuurwandeling te organiseren, te beginnen op 1 augustus. Vaak zal het gaan om een route die al eens als wandeltip is verschenen, maar vaak ook om routes die mogelijk als toekomstige wandeltip zullen verschijnen.

In de regel zullen de routes een lengte hebben tussen de vijf en tien kilometer, een enkele keer meer of minder. Het gaat mij daarbij niet om een sportieve prestatie, maar uitsluitend om natuurbeleving. Een wandeling van vijf kilometer zal daarom al gauw 2,5 à 3 uur duren, een wandeling van tien kilometer het dubbele. Er is dan voldoende gelegenheid om stil te staan bij alles wat we tegenkomen aan zoogdieren, vogels, planten, insecten, paddenstoelen, enz. Bovendien ben ik voorstander van ruime koffie- en lunchpauzes. Wel zelf je natje en je droogje meebrengen. De vertrektijd zal variëren van 8 tot 9 uur, afhankelijk van jaargetijde en lengte van de wandeling. Ik wil het aantal deelnemers per wandeling beperken tot tien. Je zult je daarom telkens per wandeling moeten opgeven. Neem geen hond mee, dat mag vaak ook niet.

Wat moet je doen als je hier iets voor voelt?

Stap 1: Geef je per email bij mij op voor de nieuwsbrief. Dit verplicht je tot niets. Je krijgt dan elke maand een wandelvoorstel per mail, ongeveer een week voor de wandeltocht. In dit voorstel staan in elk geval het gebied, de lengte en de duur van de route, vertrektijd en -plaats en uiterlijke eindtijd, en eventueel andere zaken. Je kunt per keer beslissen of je mee wilt of niet. Wil je niet mee, dan hoeft je ook niets te doen. Wil je wel mee, dan volgt stap 2.

Stap 2: Geef je zo gauw mogelijk op per email. Opgave vooraf is verplicht, want alleen zo is beperking van het aantal deelnemers tot tien te realiseren. Verder maakt dit mij mogelijk contact te houden met de deelnemers, bijvoorbeeld als de weersvooruitzichten zeer slecht zijn.

Om een indruk te krijgen, geef ik alvast het voorlopig programma voor dit jaar:

1 augustus: Brandeveen, Holtingerveld, 8,5 km

5 september: Tronderhaar/Schaopedobbe, 8,5 km

3 oktober: Ketliker Skar, 5 km

7 november: Wolterholten/Woldberg, 6 km

5 december: Roomsloot/Muggenbeet, 7,5 km

Mijn emailadres is tvandegraaf@home.nl

Gids/excursie coördinator

In november zal ik, Els Heibrink, stoppen met mijn werkzaamheden als coördinator van de werkgroep gidsen/excursies. Op dit moment heb ik nog geen opvolger vandaar deze oproep. Wie ziet het als een uitdaging om deze taak van mij over te nemen! Niet alles doe ik alleen, want sinds een jaar helpt Roely Luyten mij met de verschillende taken. De nieuwe coördinator staat er dus niet alleen voor!

Ben je geïnteresseerd of wil je meer weten over de werkzaamheden neem dan contact met mij of met één van de bestuursleden van IVN Noordwest- Overijssel op. Els Heibrink, email: elsheibrink@hotmail.com

Uurtje Natuurtje !

door Lucille Keur

Voor kinderen van BSO's.

Team Uurtje Natuurtje van IVN Noordwest Overijssel heeft voor kinderen in de basisschooleeftijd een nieuw kort uitje in de natuur ontwikkeld en biedt dit (voorlopig) kosteloos aan, aan BSO's. Het team wordt gevormd door Janneke Dijs, Ingrid Even, Lucille Keur en Henk Mulder

Wij nemen de kinderen van de BSO na schooltijd voor anderhalf uur mee naar buiten, om speels bezig te zijn in de natuur. We wandelen samen naar een nabijgelegen parkje of bosje. Zowel onderweg als in het parkje wordt aandacht besteed aan de natuur. Denk daarbij aan zoekopdrachtjes, spelletjes en overdracht van leuke weetjes. De begeleiding bestaat uit leden van het team Uurtje Natuurtje en iemand van de BSO.

blad 14

Koppel juli 2016

In februari zijn we in Oldemarkt op stap geweest naar het Vijverpark met een groep kinderen van BSO De Kindervilla en later met een groep van BSO De Regenboog/De Ark. Het was toen nog erg fris, maar we werden allemaal warm van het enthousiasme van de kinderen en de begeleidsters van de BSO's !

In juni zijn we actief in Blokzijl (BSO De Schutsluis) en in Genemuiden (Kindcentrum Ichthus). Ook voor het najaar hebben we al een eerste aanmelding. We verwachten via mond-op-mond-reclame zeker nog meer aanmeldingen !

Contactpersoon:

Lucille Keur

e-mail keur@hetnet.nl

Informatiepaneel bij de Twitterhut officieel onthuld

door Adrie Janne

Bij Wetering-Oost, ter hoogte van de uitkijkpost, genaamd de Twitterhut, is een infopaneel van Staatsbosbeheer officieel onthuld. Egbert Beens, de boswachter had hiertoe o.a. de leden van de Vogelgroep van IVN uitgenodigd. Dit in verband met de zwaluwwand, die door de Vogelgroep is geadopteerd. Het bord doet hier melding van. De onthulling vond plaats op 28 mei. Er hadden zich 17 mensen verzameld om hiervan getuige te zijn. Daar had Egbert niet op gerekend, gezien het aantal gebakjes, maar er werd een deal gesloten. De aanwezigen waren voorzien van verrekijkers en fototoestellen en stelden zich op voor het panorama

Egbert Beens hield een korte speech. Een nieuw natuurgebied is ontstaan en de plek is een Eldorado voor vele vogels. Lovende woorden over een goede samenwerking en de inzet van vele vogelvrijwilligers, die het mogelijk maken, dat de zwaluwen weer een lekker schone, met leemzand gevulde pijp uit kunnen zoeken. Ook aannemer Punter werd niet vergeten. Hij verschafte de groep een ponton om vanaf daar de werkzaamheden te verrichten. Piet Hein Klip bracht nog naar voren, dat bestuurslid Roely Luyten een grote rol heeft gespeeld in de coördinatie van de werkzaamheden rond de zwaluwwand. Vorig jaar waren alle 156 gaten bezet en zijn er 600 jonge

koppel juli 2016

blad 15

zwaluwen uitgevlogen. Ook nu weer was het een drukte van belang.

De heren Steenberg en Plat kwamen vervolgens naar voren, pakten een punt van de IVN-vlag, die het geheel bedekte, vast en verwijderden deze. Applaus. Henk Plat maakte zich zorgen over de dijk rondom de plas. Hij had autobandensporen gezien en mensen, die hun hond daar uitlieten. Egbert reageerde met de mededeling, dat er een gedeelte afgezet gaat worden met een hek. Vanaf dat punt gaat de wandelaar dan de dijk af en vervolgt zijn weg via het Woldlakebos.

Nog even een kiekje van het nieuwe bord maken. Egbert Beens bedankte de groep. "Ik had er niet op gerekend, dat er nog zoveel mensen zouden komen! Dat maakt het extra feestelijk!"

Regenwulpen in april

door Ton Bode

Gedurende een reeks van jaren tellen Netty en ik 'watervogels' in een aantal polders 'rond de Wieden'. Roely Luyten vertelde in de vorige Koppel over de tellingen waar zij aan meedoet in de rubriek 'Mijn mooiste plekje'.

Het begrip watervogel moet ruim worden gezien, omdat het niet alleen om zwanen, ganzen en eenden gaat, maar ook steltlopers, reigers en enkele andere soorten worden meegeteld. In de maanden september tot en met april wordt er op of rond de zaterdag die het dichtst bij de 15e van de maand ligt, een telling uitgevoerd. De verzamelde gegevens gaan naar de landelijke organisatie Sovon, die alle tellingen coördineert. De telgegevens van de midwintertelling in januari (wie denkt daar nu aan midden in de zomer) worden samengevoegd met de gegevens uit veel andere landen, zodat inzicht wordt verkregen in de populatiegrootte van soorten. Dat betreft dus niet alleen het aantal in ons land aanwezige vogels, omdat dat slechts iets zegt over de aantallen die hier aanwezig zijn en geen redelijk beeld van de grootte van een populatie geeft. Alle (binnenlandse) waterrijke gebieden in ons land worden geteld, maar ook gebieden als de Waddenzee, het IJsselmeer en de Zeeuwse delta. De polders die wij tellen, worden per auto doorkruist en vanaf de openbare weg bekeken.

In sommige jaren is tijdens de telling van april de roep van de regenwulp te horen. De piek in de doortrektijd, ze zijn immers op weg vanuit hun overwinteringsgebieden naar de broedgebieden in het hoge noorden, ligt rondom eind april. Het 'bibibibi' is het kenmerkende geluid van regenwulpen in de vlucht. Soms zijn zij moeilijk te ontdekken tegen een strakblauwe hemel. In 2016 was het weer zover. In de polder Halfweg telden wij in april 63 foeragerende regenwulpen, in de polder Giethoorn noord twee en in de polder Giethoorn zuid zes. Deze 71 vogels waren voor ons de krenten uit de telpap van deze maand. De doortrek naar de overwinteringsgebieden

in Afrika vindt al in juli plaats. In die maand kunnen we dus ook weer regenwulpen in onze omgeving aantreffen. Mijn ervaring is wel dat de aantallen in april meestal groter zijn, maar dat berust alleen maar op eigen waarneming. De website waarneming.nl biedt een aardige inkijk in de waarnemingen aan regenwulpen die in april in onze omgeving zijn gedaan. Op 2 april het eerste exemplaar overvliegend boven de Kiersche Wiede en op twee mei nog 14 exemplaren in het Leeuwterveld. Daar tussenin zijn dertien waarnemingen ingevoerd met een totaal van 292 exemplaren en een groepsgrootte van 2 tot 55 exemplaren. En let deze maand juli eens op de doortrekkers. Beluister het onmiskenbare geluid op CD of internet als u het niet kent en herkenning in het veld zal gemakkelijker gaan. Voor het verschil in uiterlijk met de wulp kan het beste een goede vogelgids worden geraadpleegd. Wie kijkt er mee? Je gegevens kun je sturen aan www.waarneming.nl. Als je die nog niet hebt, maak daar dan een account aan en gebruik de site voor het invoeren van al je (leuke) waarnemingen.

Libellen in Overijssel, waarnemingen gevraagd

door Ton Bode

In de laatste nieuwsbrief van de invoersite waarneming.nl vermeld dat er een libellenatlas voor onze mooie provincie in voorbereiding is. In een atlas worden alle bekende waarnemingen op kaarten gepresenteerd en wordt meer informatie over de soorten en hun verspreiding in Overijssel gegeven. Om zo compleet mogelijk te zijn, is het van

foto Ton Bode

belang dat er in alle kilometerhokken die de provincie rijk is onderzoek wordt gedaan om de aanwezigheid van zoveel mogelijk soorten vast te stellen. Uit een kaart blijkt nu dat de natuurgebieden in de Kop van Overijssel in de afgelopen jaren goed geïnventariseerd zijn. Veel (libellen)liefhebbers zoeken kennelijk bij voorkeur die gebieden op waar veel te halen valt. En terecht, wat is er leuker dan tijdens je excursies en wandelingen veel te zien. Maar er zijn ook achtergebleven gebieden, kilometerhokken waar geen waarnemingen van libellen zijn ingevoerd, maar waar ongetwijfeld wel libellen en juffers voorkomen. Elke tuinvijver ziet wel eens het spiegelbeeld van een overvliegende of rustende libel. De hokken waar het om gaat

liggen allemaal in de polders, de agrarische gebieden met akkers, weilanden en sloten. Kennelijk stuiven waarnemers daar doorheen als zij op weg zijn naar de hun bekende goede gebieden. Om in de beoogde atlas een goed beeld te kunnen schetsen van de verspreiding van libellen en juffers wordt er een oproep gedaan om ook in de polders met lege hokken eens naar libellen te kijken en de waarnemingen die daar worden gedaan in te voeren in waarneming.nl. Gericht onderzoek waarbij elke waarneming wordt vastgelegd, is natuurlijk altijd het mooiste, maar ook de zo genoemde 'losse waarnemingen' kunnen een belangrijke aanvulling op de bekende gegevens zijn.

Wie het leuk lijkt, wordt opgeroepen om eens in de polders rond Giethoorn, tussen Oldemarkt en Kuinre, bij Vollenhove en andere landbouwgebieden waarnemingen te gaan doen en deze in te voeren. Leer de libellen en juffers kennen en te waarderen!

JeugdNatuurClub De Weerribben sluit seizoen af door te jagen op vossen

Op woensdagmiddag 25 mei sloot de JeugdNatuurClub het seizoen af in Kalenberg, waar een vossenjacht werd gehouden. De kinderen zochten 'vossen' welke een thema uit beelden van het afgelopen seizoen. Zo liep er een bijenkoningin rond met honing. Stond er midden in het veen een man turf te steken. Liep er iemand met een kompas door het dorp. Hoorden we vleermuizen vliegen. Zocht iemand een warmer oord op. Was er iemand aan het vissen met een schepnetje en werden er eenden korven gevlochten door een mevrouw aan de kant van de weg. Onderweg waren er extra punten te verdienen voor goed gedrag, zachtjes praten en samenwerking.

Nadat alle vossen gevonden waren, werd de middag binnen in het kerkje 't Lokaal' in Kalenberg afgesloten. Daar werden de 'vossen' voorgesteld, de prijswinnaars bekend gemaakt en werd het clubblad uitgedeeld.

Tevens werd er afscheid genomen van enkele kinderen en één begeleidster, Erica Zwanenburg. Erica heeft 13 jaar geleden geholpen met de

blad 18

foto Els Heibrink

Koppel juli 2016

oprichting van de JeugdNatuurClub. Ze heeft dit eerst beroepsmatig gedaan, maar de laatste jaren deed ze dit als vrijwilligster. Mede dankzij de inzet en het enthousiasme van Erica is de JeugdNatuurClub een succes geworden. Kinderen en begeleidsters bedankten haar met cadeaus en een luid applaus!

Op woensdag14 september start JeugdNatuurClub De Weerribben het nieuwe seizoen bij het buitencentrum van Staatsbosbeheer in Ossenzijl. Kinderen tussen de 7 en 12 jaar zijn van 14.00 – 16.00 uur van harte welkom om mee te doen aan het Natuurkampioenschap!

WAT LEEFT EN GROEIT ER IN HET MOERAS

“Het is net een springkussen”

door Jan Feenstra

Ondanks een enigszins frisse 2^e Pinksterdag werd het buitenfestival van Staatsbosbeheer in Ossenzijl druk bezocht. IVN Noordwest-Overijssel participeerde in dit festival met een informatiestand en een avontuurlijke excursie voor (groot)ouders en hun (klein)kinderen.

Informatiestand

De standbezetting bestond uit de bestuursleden Roely Luyten, Els Heibrink en Henk Mulder, bijgestaan door natuurgids Colette de Haas-van Harten. De bezoekers waren enthousiast over de activiteiten van de natuurvereniging, zoals de excursies, de jeugdnatuurclub en de natuurkoffer. Er werden brochures uitgedeeld en vragen beantwoord. Ook werd reclame gemaakt voor de IVN-zomerweek en de IVN-slootjesdag. In de stand stond een aquarium met allerlei waterdientjes. Verder konden de bezoekers door een telelens kijken om een in maaisel verstopte muis op te sporen. Ook stonden er in de stand glazen potten met daarin een vlinder, een libel, een gewei, een braakbal en afgeknabbelde hazelnoten.

foto Els Heibrink

Avontuurlijke excursie

's Middags trokken er onder leiding van Els Heibrink 15 kinderen en 12 volwassenen op uit om het natuurpad te verkennen en op zoek te gaan naar wat er in het moeras groeit en leeft. Vooral voor de dieren bestond veel belangstelling. Zo trokken een wegrennende muis en een voorbij komende ringslang veel aandacht. Els had

foto Els Heibrink

gelukkig een gedroogd exemplaar van een ringslang meegenomen, zodat ze goed kon uitleggen hoe zo'n beestje er uit ziet. Iemand vond ook nog het omhulsel van een libel larve, waarover Els het nodige kon vertellen. Dat de dieren ook zelf initiatiefrijk waren, toonde een zwerm knutten, waarvoor jong en oud erg beducht bleken. Halverwege de tocht ging men over het water lopen via een "kragge". Op een gegeven moment stond men er allemaal op te dansen en te springen, wat voor zowel de ouders als kinderen een leuke ervaring was. "Het is net een springkussen", werd er enthousiast gereageerd. Tot slot ging iedereen op zoek naar waterdierdierjes en..... met succes! Bootsmannetjes, schrijvertjes, schaatsenrijders, watertorretjes, een bloedzuiger en een grote larve van een libel. Al met al een hele oogst.

LEERZAME MOSSENEXCURSIE IN DE WEERRIBBEN

door Jan Feenstra

Ruim twintig liefhebbers van plantengroei en ecologie in de Weerribben verzamelen zich op zaterdag 26 maart rond Geert van Wirdum, de kenner bij uitstek op dit gebied, om samen met hem de een paar dagen daarvoor opgedane theoretische kennis in de praktijk daadwerkelijk te aanschouwen.

blad 20

Koppel juli 2016

Enthousiast

Geert vertelt met verve over het laagveengebied, de verlanding, de watertoevoer en tal van aanverwante niet onbelangrijke details. Bijzondere aandacht besteedt hij aan de mossengroei. Het is opmerkelijk hoeveel soorten mossen er zijn en dat er in dit gebied meerdere mossoorten voorkomen, die op de rode lijst staan. Voorbeelden hiervan zijn het trilveenmos en het moerasgaffeltandmos.

Geert wijst ook op het stroomgebied van vroegere watertjes, herkenbaar aan de aanwezige plantengroei. Aan de hand van watermetingen in het gebied kan worden vastgesteld of het water afkomstig is uit het gebied zelf of dat het om regenwater gaat.

Leerzaam

“Een erg leerzame excursie”, luidt de conclusie van de deelnemers. Ook de prima weersomstandigheden dragen bij aan het succes. Deze excursie is een activiteit van KNNV “De Noordwesthoek” in samenwerking met IVN Noordwest-Overijssel.

Met dank aan Roely Luyten voor de informatie en Jan v.d. Knokke voor de fraaie foto's.

FOTOGRAFEREN IN DE NATUUR..... HOE DOE JE DAT?

door Jan Feenstra

Om op deze vraag een antwoord te geven, organiseerde IVN Noordwest-Overijssel op zaterdag 7 mei een twee uur durende fotografiewandeling in het Woldlakebos. Natuurgids Tjallien Muis nam de “wat zie ik”-aspecten voor haar rekening en beroepsfotograaf, tevens natuurgids, Gerrit Houtschild gaf tips over hoe deze aspecten het best op de gevoelige plaat vast te leggen. Kortom, het doel was de deelnemers op een praktische manier te leren hoe ze foto's kunnen maken die precies datgene weergeven, wat ze daadwerkelijk hebben waargenomen.

Theorie

Als hulpmiddeltje had Gerrit een kartonnen mal gemaakt met daarin Uitgesneden het formaat van een foto. In de uitsparing had hij touwtjes geplakt die een rooster vormden van 9 vlakken, zoals deze ook op veel fotocamera's voorkomen. Met behulp daarvan kunnen meer evenwichtige foto's met een betere vlakverdeling worden gemaakt. Tenslotte gaf Gerrit nog een aantal praktische tips, waarna de zeven deelnemers aan deze fotografiewandeling op pad gingen om het geleerde in daden om te zetten.

Praktijk

Als eerste werden vanaf de dijk van Wetering-Oost landschapsfoto's gemaakt van de daar aanwezige "nieuwe natuur". Vooral bij het maken van deze foto's kwam de kartonnen mal goed van pas. Vervolgens ging men het bos in om onder leiding van Tjallien op zoek te gaan naar wat meer gedetailleerde onderwerpen. Tjallien wees onder andere op de bijzondere uitsluiting van Libellen, die in grote aantallen voorkwamen. De technische aanwijzingen van Gerrit om tot betere foto's te komen, kwamen daarbij goed van pas. En zo kwamen, al wandelend, tal van leuke en interessante fotomomenten voorbij. Ook werd men nog verrast door de roep van de koekoek en de prachtige zang van de wielewaal. Helaas bleven deze gevederde vrienden ongezien. Teruglopend over de dijk naar de plek, waar de auto's stonden, zag men als kers op de taart nog een ringslang zwemmen.

Met een door Gerrit samengestelde hand-out van het geleerde en de raad zich thuis goed op teken te onderzoeken, trokken de deelnemers, zichtbaar tevreden, huiswaarts. Een van hen moest nog kwijt dat hij vond dat Gerrit en Tjallien zo goed op elkaar ingespeeld waren en elkaar zo goed aanvulden. "Jullie werken zeker al jaren samen?" Tot zijn stomme verbazing liet Tjallien zich ontvallen dat zij Gerrit die ochtend voor het eerst had ontmoet!

Gerrit en Tjallien nemen dit jaar nog twee fotografiewandelingen voor hun rekening. Deze vinden plaats op 13 augustus en 22 oktober.

Met dank aan Gerrit Houtschild voor de informatie en Theo Schrijver voor de foto's.

Fotobijschrift

Op beide foto's is te zien hoe de deelnemers op de dijk aan het fotograferen zijn. Men kijkt door de kartonnen mal om te zien hoe het verschil in foto wordt als je de horizon op de bovenste of onderste lijn plaatst.

Voor professioneel advies hoeft u niet verder te kijken...

...kom meer dan 250 verschillende verrekijkers en telescopen voelen, proberen en bekijken, in het testcentrum van CameraNU.nl

Wij zijn trotse partner van Staatsbosbeheer, Sovon en diverse vogelwerkgroepen. Door deze verbinding sponsoren wij onder andere het onderhoud van observatiehutten

A man with a backpack is looking through binoculars in a field. In the foreground, a telescope is mounted on a tripod. The background shows a green field under a cloudy sky.

Leica
DORNICHO OPTIK
STEINER
Nikon
VÖTTNER
brüel
ZEISS
Canon
Bushnell

 www.cameranu.nl

PLOTSELING STOND HIJ VOOR ME

Fotowedstrijd vogelgroep IVN

door Jan Feenstra

“Toen ik over het bruggetje het pad naar de vogelkijkhut in de Auken volgde, stond hij plotseling voor me. Vanuit het riet dook hij ineens op. Ik schrok ervan.” Jantje Steenberg is nog steeds enigszins verbouwereerd als ze over dit voorval praat. En het was dan ook niet niks wat haar overkwam. Toch had ze de tegenwoordigheid van geest om onmiddellijk haar Tamara te grijpen en een foto te maken van de Roerdomp, want die was het, die daar zo plotseling voor haar op het pad stond en haar recht aanstaarde. En met die foto sleepte ze de eerste prijs in de wacht bij de fotowedstrijd van de vogelgroep van IVN Noordwest-Overijssel.

Traditie

In de relatief korte tijd van haar bestaan heeft de vogelgroep van IVN de jaarlijkse fotowedstrijd verheven tot een traditie. Het concept van deze wedstrijd is simpel. Maak maximaal drie foto's in of direct grenzend aan Noordwest-Overijssel met als onderwerp flora en/of fauna, lever deze aan het eind van het seizoen in en help mee alle ingezonden foto's te beoordelen. Iedere deelnemer is dus tegelijk jurylid. En zo kwam het dat tijdens de bijeenkomst van de vogelgroep op 8 maart alle foto's werden tentoongesteld, waarbij ieder groepslid een eentje, tweetje en drietje bij de drie foto's van zijn of haar voorkeur plaatste met uiteindelijk als resultaat dat Jantje Steenberg met haar Roerdomp de eerste prijs won, haar man Albert met een Kuifmees de tweede prijs en Liesbeth Pit met een jonge vos de derde prijs.

Nieuwe kansen

Degenen die geen prijs hebben gewonnen kunnen vanaf nu alweer een poging wagen om volgend jaar wel in de prijzen te vallen. Het concept zal zeker niet veranderen zodat op dezelfde voet kan worden voortgegaan. Wel neemt de

NIET MEER ZOEKEN!

DRUKKERIJ HOVENS GRÉVE B.V.

*levert al meer dan 145 jaar alle soorten drukwerk.
Ook voor fotocopieën en digitaal printen kunt u er terecht.*

*Het predicaat
"Nolleverancier"
garandeert u
kwaliteit.*

ONNASTRAAAT 11-13 8331 HL STEENWIJK E-MAIL: INFO@HOVENSGREVE.NL	TELEFOON (0521) 52 26 00 TELEFAX (0521) 52 27 00 INTERNET: WWW.HOVENSGREVE.NL	
---	---	--

concurrentie toe want het aantal leden van de vogelgroep is behoorlijk gestegen en bedraagt nu al 25. Veel succes allemaal!

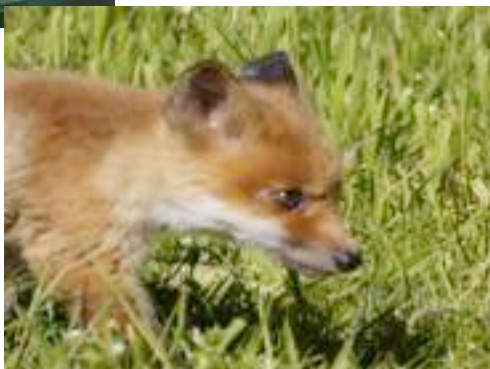

1e prijs Jantje Steenbergen

2e prijs Albert Steenbergen

3e prijs Liesbeth Pit

Activiteiten IVN en KNNV.

Zaterdag 2 juli - Zoek de meervleermuis!

Op deze zaterdagavond zullen we al wandelend door het gebied op zoek gaan naar deze bijzondere vleermuissoort. De meervleermuis is een middelgrote vleermuissoort. Hij gebruikt rivieren, kanalen en meren als vliegroutes en foerageergebieden. De soort heeft een voorkeur voor watergangen breder dan 10 meter en waar ze binnen ongeveer een halve meter boven het wateroppervlak kleine insecten vangt. De meervleermuis verblijft in de zomer in spouwmuren en op kerkzolders. Het landschap in en rond de Weerribben zijn zeer geschikt, door de aanwezigheid van vele grote waterpartijen, welke de habitat van de soort vormen. De

foto Johann Presscher

kraamkolonies kunnen uit enkele honderden individuen bestaan. Na de overwintering komen in mei de vrouwtjes samen in kraamkolonies en in de eerste helft van juli worden vervolgens de jongen geboren. Na ongeveer 4 weken beginnen de jongen zelfstandig te worden en vrij snel daarna vallen de kraamkolonies uit elkaar. De meervleermuis migreert vervolgens naar een winterverblijf, welke tot honderden kilometers van de kraamverblijven gelegen kunnen zijn.

Tijd: 22.30 – 24.00 uur

Verzamelaarsplaats; parkeerplaats nabij de Meenthebrug, Informatie en aanmelden bij; Johann Prescher,
email; prescher86@gmail.com

Zaterdag 9 juli - Rondleiding door de biologische zelf oogsttuin van 'Heerlijkheid de Hare'

Sinds een aantal jaren is er in de buurt van Oldemarkt een weiland omgetoverd tot biologische zelf oogsttuin met als naam 'Heerlijkheid de Hare.'

De tuin bestaat uit 1,5 ha grond waarop het jaarrond, klein fruit en groenten op biologische wijze geteeld wordt door Martien Spitzten. De gedachten achter het opzetten van deze tuin is, om te streven naar gezonde producten met zo min mogelijk input van de mens.

"Daarvoor is het nodig, goed naar de natuur te "kijken" en met haar samen te werken", aldus Martien. De zelf oogsttuin is het hele jaar toegankelijk voor abonnees van de tuin.

U mag dan zelf oogsten op de tuin. Bent u nieuwsgierig hoe dit in de praktijk in zijn werk gaat! Geef u dan op voor de rondleiding op zaterdagochtend 9 juli van 10.00 – 12.00 uur Verzamelpplaats; Heerlijkheid de Hare, Hareweg 10, Oldemarkt. Informatie en opgave voor 8 juli 12.00 uur bij Els Heibrink email. elsheibrink@hotmail.com tel. 06-57187354 Informatie over de tuin kunt u vinden op <http://www.heerlijkheiddehare.nl/home/>

Zaterdag 13 augustus - Natuurfotografie wandeling, thema libellen in het Woldlakebos

Herken je het probleem? Tijdens een wandeling zie je iets geweldigs! Je hebt je camera bij de hand en je fotografeert het. Bij thuiskomst (of al eerder) blijkt de foto je beleving niet goed weer te geven met teleurstelling als gevolg. Daarom organiseren we dit jaar een natuurfotografie wandeling, waarbij IVN natuurgids en (natuur) fotograaf Gerrit Houtschild tips geeft om tot betere/mooiere foto's te komen. Voor wie is de bijeenkomst bedoeld:-Iedere natuurliehebber die wel eens een camera meeneemt-Camerasoort is niet zo belangrijk-Wenselijk is dat je de instellingen van je camera weet te vinden-Lage instap zonder te veel techniek Al wandelend wordt advies gegeven Deze natuurfotografiewandeling is zeer laagdrempelig en is bedoeld voor de natuurliehebber die graag zijn/haar beleving vast wil leggen maar niet goed weet hoe.

Verzamelpplaats: Parkeerplaats van Staatsbosbeheer aan de Ingenieur Luteijnweg nabij Scheerwolde

Tijd: 9.00 – 11.00 uur

Bij slecht weer gaat deze excursie niet door i.v.m. vochtgevoeligheid van fotoapparatuur.

De ochtend staat onder leiding van Gerrit Houtschild en Colette de Haas – van Harten

Informatie en opgave voor 12 augustus 12.00 uur bij Gerrit Houtschild; g.houtschild@home.nl of tel 06-11309982

Zaterdag 13 augustus - Fietsen door De Weerribben

Natuurgebied De Weerribben kunt u uitstekend per fiets verkennen. Tijdens deze fietstocht zal de gids u vertellen over de ontstaansgeschiedenis van het gebied. Op verschillende plaatsen staat u stil om te genieten van de bijzondere flora en fauna die u tegen komt.

Start om 12.30 uur vanuit Buitencentrum Staatsbosbeheer te Ossenzijl. We zullen rond 15.00 uur weer terug zijn bij het Buitencentrum. Voor meer informatie: Colette de Haas- van Harten tel:0561- 481407

Zondag 21 augustus en 25 september - Ontdek het Laarzenpad!

Het laarzenpad is een 3,5km lang natuurpad door het Weerribbenmoeras in de buurt van Kalenberg. Met een natuurgids loopt u over een dichtgegroeid water van riet, stroken moerasbos en slootjes. De gids vertelt u welke planten en dieren er in het gebied leven. Vergeet niet uw laarzen aan te doen!!

Verzamelplaats: Kalenbergerpad 4 bij het informatiecentrum van Nationaal Park Weerribben Wieden.

Tijd: 10.30 - 12.00 uur. Voor extra informatie en opgave kunt u contact opnemen met Jacco Schilder email: jaccoenmonica@tele2.nl

Woensdag 24 augustus - Vleermuis spotten in de stad!

Op deze woensdagavond gaan we proberen om vleermuizen met behulp van een vleermuisdetector te herkennen. Dat is een klein apparaat dat de onhoorbare geluiden van de sonar van vleermuizen omzet in voor ons hoorbare tikken. Bepalend

voor het vaststellen van een soort is de frequentie waarop de vleermuisgeluiden worden ontvangen in combinatie met het ritme daarvan. We richten ons op enkele soorten van de bebouwde kom, waar zowel vleermuizen die in gebouwen huizen als vleermuizen die hun kolonies in bomen hebben kunnen voorkomen. De zon gaat op deze dag om 20.41 uur onder. Omdat de gewone dwergvleermuis, die een algemeen voorkomende soort is, al vroeg vliegt, 5 tot 20 minuten na zonsondergang, zal de excursie starten om 20.15 uur op de parkeerplaats van zwembad de Waterwijk te Steenwijk. We zullen onze aandacht richten op het nabij gelegen Slingerbos en de omliggende wijken. Informatie over waar vleermuizen in gebouwen voorkomen, is welkom. Gaat u mee en heeft u een vleermuisdetector, neem deze dan rustig mee. Nadere inlichtingen: Ton Bode, telefoon 0521 512074.

Zondag 4 september - Kriebelbeestjes..... waar zie jij ze?

Deze actieve wandeling is speciaal bedoeld voor (groot)ouders met (klein)kinderen. Tijdens de wandeling zullen we verschillende opdrachten uit voeren en ontdekken we, welke kleine beestjes er leven in dit oude bos. We proberen te onderzoeken wie ze zijn en waar ze zich schuilhouden. Tijd 13.30 – 15.30 uur. Verzamelplaats; Tuks T-huis Bergweg 71 8334MC Tuk. Voor meer informatie Els Heibrink tel. 06-57187354

Zondag 11 september - Op zoek naar insecten

Insecten behoren met hun meer dan een miljoen soorten tot de meest succesvolle diergroep op aarde. In elk type landschap zijn ze in grote aantallen te vinden. Ook in onze eigen omgeving komen er meer insecten voor dat je zult vermoeden. Zelfs op onverwachte plekken.

Op deze zondagmiddag gaan we onder leiding van Ben Prins bij de Blesdijker Heide op zoek naar deze verborgen en meer zichtbare insecten. Tegelijkertijd kijken we

naar andere kriebelbeestjes. Al kijkend proberen we iets te ontdekken van hun merkwaardige leefgewoonten.

We vertrekken om 13.30 uur bij het station Steenwijk (Eesveense zijde/P&R). De excursie start om 14.00 uur bij de parkeerplaats van de Blesdijker Heide aan de Friese Veldweg bij Blesdijke.

Meer informatie Ben Prins, telefoon 0521- 350300.

Zondag 18 september - Natuurwandeling door de Rottige Meente

Het natuurreervaat Rottige Meente behoort evenals 'grote broer' De Weerribben tot de restanten van het laagveenmoeras dat zich ooit over een groot deel van Nederland uitstreckte. Als gevolg van de vervening is er een schitterend gebied ontstaan waar onder andere de otter, de grote vuurvliinder en de roerdomp te vinden zijn.

De gids zal o.a. vertellen over het ontstaan van het gebied, flora en fauna en cultuurhistorie. De wandeling is geschikt voor het hele gezin.

Tijd: 10.30 – 12.30 uur. Verzamelplaats; parkeerplaats Oldelamerbrug tegenover Lemsterweg nr. 2 8485 KL Munnekeburen. Meer informatie Sandra Broers - Visscher tel. 06-25246139

Zaterdag 8 oktober

Onder leiding van Dirk Lont is er een fietsexcursie van 34 kilometer naar Nationaal Landschap Drentsche Aa. Het accent ligt op geologische en historische aspecten van dit ten noordoosten van Assen gelegen gebied. Onderweg wordt in natuurgebied De Strubben-Kniphorstbos (het enige archeologische reservaat in Nederland) een korte wandeling gehouden naar een paraboolduin.

De start is om 10 uur bij de toegangspoort Deurze, achter Eetcafé-Zalencentrum De Aanleg in Deurze. Fietsen zijn te huur zowel op station Assen als in Rolde. Informeer voorafgaand aan de excursie voor eventuele aanvullingen op deze gegevens bij Zwaan Beijck, 0521-516777, zwaanbeijck@ziggo.nl

Agenda

- 02 juli Excursie meervleermuizen
- 09 juli Rondleiding door biologische pluktuin Oldemarkt
- 05 aug IVN zomerweek in NP het Drents Friese Wold
- 13 aug wandeling natuurfotografie, thema libellen
- 13 aug fietsen door de Weerribben
- 21 aug laarzenpadwandeling in de Weerribben
- 24 aug vleermuisexcursie in Steenwijk
- 04 sept kriebelbeestjes zoeken op de Woldberg
- 11 sept op zoek naar insecten locatie Blesdijker Heide
- 18 sept natuurwandeling in de Rottige Meente
- 25 sept laarzenpadwandeling in de Weerribben

Voor aankondigingen

- 01 okt ledendag IVN Noord West Overijssel
- 02 okt gezinswandeling op de woldberg
- 08 okt paddenstoelenexcursie in het Waterloopbos , Kraggenburg
- 08 okt fietsexcursie in Drenthe
- 16 okt wandeling in de Rottige Meente
- 22 okt natuurfotografiewandeling, thema paddenstoelen

Retouradres postbus 171 8330 AD Steenwijk.

KNNV vereniging voor veldbiologie
De Noordwesthoek

IVN Vereniging voor natuureducatie en
duurzaamheid afdeling Noordwest-Overijssel